

Nogle seværdigheder

Vigerslevparken - en »grøn forbindelse«

Vigerslevparken er et 4 km langt grønt bælte, som strækker sig fra Damhussøen i nord til Valbyparken i syd. Denne »grønne forbindelse« er til gavn både for mennesker og områdets natur. Her kan vi færdes via gode cykel- og gangstier gennem et roligt, bilfrit område. Dyr og planter kan lettere spredes gennem grønne områder og har dermed større mulighed for at overleve. Det øger vores chancer for at opleve bynaturen på nært hold.



Damhusåen

Harrestrup Å skifter navn til Damhuså, når den har passeret Damhussøen. Åen udspringer i Harrestrup Mose (Albertslund) og har altid ført vand til Damhussøen – også da »søen« blot var en fugtig eng. Omkring 1621 byggedes en dæmning, hvorpå Roskildevej blev anlagt. Dæmningen holdt vandet tilbage og derved opstod Damhussøen. Åen fungerede herefter som afløb fra søen.

I midten af 1800-tallet blev åen i stedet ført over i sit nuværende løb vest om Damhussøen. Åløbet syd for søen blev i 1940'erne rettet ud og i 1958-64 blev der lagt fliser på siderne og støbt beton i bunden. Dermed havde man fuldt ud taget konsekvensen af, at åen gradvist var blevet en åben spildevandsrende. I de senere år er mængden af spildevand i åen heldigvis blevet mindre, men der arbejdes på at få den yderligere reduceret. Hvis fliser og beton ligeledes fjernes, kan vi få en mere naturlig å med flere dyr og planter.



Det rige fugleliv

I Vigerslevparken kan man nyde et rigt fugleliv. Blandingen af træer, buskadser, urter, græs og vand giver fuglene mange forskellige føde- og redemuligheder. Desuden har de let adgang til at søge ly, når spurvehøg eller ræv kommer forbi.

På parkens store græsarealer ses stær, solsort og sjagger tit på jagt efter regnorme og insekter. Ringdue og skovskade ses bedst om efteråret, når de leder efter f.eks. agern og bog i græsset. I tætte buskadser roder gærdesmutterne ofte efter insekter, eller den sidder højt til vejrs og synger. Parkens mange træer giver desuden hjem til musvit, blåmejse og flere forskellige sangere som f.eks. munk. Her finder de insekter, der er deres vigtigste føde om sommeren.

Ved Damhusåen kan man af og til se gråand og fiskehejre. Gråanden er på udkik efter frø og vandplanter, som findes sparsomt i åen, mens fiskehejren står på lur efter fisk. Den kan være heldig at fange små aborrer og hundestejler.



Egern

Også egern er der mulighed for at opleve i parken, når de om dagen springer rundt i træerne på udkig efter føde. Med sin store røde hale og hvide mave opdages dette pattedyr let. Man finder ofte rester af måltidet på jorden omkring det træ, hvori egernet har spist. Det kan være afgnavede kogler med et trævlet udseende, eller agern, der er brækket op lige på midten. Egernet bygger en kugleformet rede højt oppe i træet tæt på stammen. Her holder egernet til i perioden februar til august, hvor det kan få op til flere kuld unger.



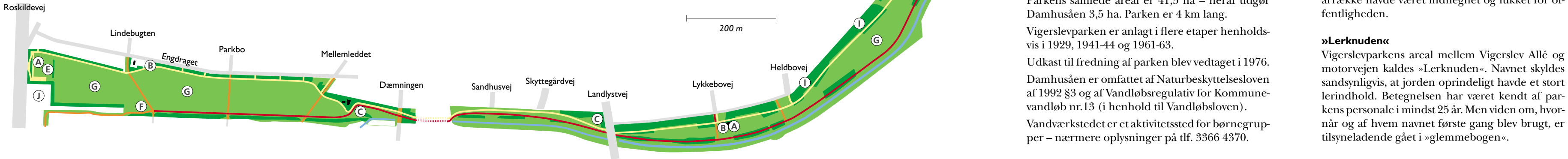
Pindsvin

I skumringstid kommer det gryntende pindsvin frem fra dagens skjul. Pindsvin har gode livsbetingelser i Vigerslevparken, særligt der hvor parken ikke er adskilt fra parcelhuskvartererne af tæt trafikerede veje. En af pindsvinets største fjender er nemlig trafikken. Pindsvinet benytter kvas- og kompostbunker, både når det skal finde vinterhi, og når det bygger rede. Husk derfor altid at tjekke kvasbunken inden den brændes af.



Ræve

I skråningerne langs Damhusåen kan man finde rævegrave. Hvis ræven fornemmer, at området er fredeligt og uforstyrret, kan den træffes på jagt på alle tider af døgnet. Men hvor vi mennesker rumsterer meget, begrænser ræven sin jagt til skumringstiden og nattetimerne. Ræven spiser hvad der byder sig, hvilket er en af grundene til, at den klarer sig godt. Den er også en aktiv jæger, som især spiser mus, men også fugle, affald, døde dyr samt frugter og bær står på spisesedlen. Ræven fanger mus ved at stå på lur. Når musen nærmer sig, tager ræven et gevaldig hop, der ender med to forpoter på musen – hvis musen da ikke er forduftet i mellemtiden. Om vinteren, hvis det har sneet, kan man finde rævens fodspor i sneen.



- A Legeplads/legested
- B Toilet
- C Hundetoilet/løbegård
- D Fritløbsområde for hunde
- E Petanquebane
- F Grill
- G Boldbane
- H Blomstereng
- I Duft/blomsterhave (oprindeligt anlagt for blinde)
- J Vandværkstedet
- K »Vejmandens Plads«
- L »Lerknuden«

Fakta om Vigerslevparken

Parkens samlede areal er 41,5 ha – heraf udgør Damhusåen 3,5 ha. Parken er 4 km lang.

Vigerslevparken er anlagt i flere etaper henholdsvis i 1929, 1941-44 og 1961-63.

Udkast til fredning af parken blev vedtaget i 1976.

Damhusåen er omfattet af Naturbeskyttelsesloven af 1992 §3 og af Vandløbsregulativ for Kommunevandløb nr.13 (i henhold til Vandløbsloven).

Vandværkstedet er et aktivitetssted for børnegrupper – nærmere oplysninger på tlf. 3366 4370.

Noget om navne

»Vejmandens Plads«

Afskærmet fra resten af parken ligger en lille have – en hyggekrog med enkelte staudebede og nogle få bænke. Tidligere stod her et skur til brug for områdets gadefejere, og derfor kaldes haven »Vejmandens Plads« blandt parkens personale. Haven blev anlagt omkring 1980 efter at området i en årrække havde været indhegnet og lukket for offentligheden.

»Lerknuden«

Vigerslevparkens areal mellem Vigerslev Allé og motorvejen kaldes »Lerknuden«. Navnet skyldes sandsynligvis, at jorden oprindeligt havde et stort lerindhold. Betegnelsen har været kendt af parkens personale i mindst 25 år. Men viden om, hvornår og af hvem navnet første gang blev brugt, er tilsyneladende gået i »glemmebogen«.



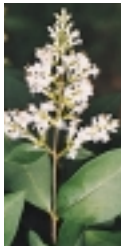
Brændenælder

I ly af buskadset får de vilde urter lov til at være i fred. Det giver gode muligheder for et rigt insektliv. F.eks. kan man i maj-august finde bevoksninger af brændenælde, som er helt dækket af 4 cm lange, sorte eller blot mørke sommerfuglelarver med torne. Hvis larverne har lyse torne, er der tale om nældens takvinge. Er tornene derimod sorte, er det larver af dagpåfugleøje. Larverne »mæsker sig« i nældeblade inden de forpupper sig. Uden nældeblade ville disse larver ikke overleve og udvikle sig til smukke sommerfugle, som vi kan glæde os over det meste af sommeren.



Mange udenlandske buske

I parken vokser en blanding af mange forskellige buske bl.a. snebær, forsythia, roser, fjeld-ribs, klokkebusk, hyld og liguster. De fleste af buskene hører ikke oprindeligt hjemme i Danmark, hvilket gør deres frugter knapt så attraktive set fra en dansk fugls synspunkt. Men hvis vinteren er lang, vil fuglene alligevel ofte vælge at spise de frugter, som i første omgang syntes knapt så indbydende.



Bøg, eg, birk og mange andre træer

Under en tur i Vigerslevparken er der rig lejlighed til at se mange forskellige træer. Især finder vi mange bøge, avnbøge og stilkege. Bøg og avnbøg kan bl.a. kendes fra hinanden på deres forskellige blade. Avnbøgens blade er mere »bølgede« og har flere lidt dybere »tænder« i kanten end bølgeblade.

Både bøg, avnbøg og stilkege er træer, som hører hjemme i Danmark. Derimod findes der især i parkens nordlige ende flere udenlandske ege – nemlig sumpeg, røddeg og frynse-eg. De to første hører hjemme i det østlige Nord-Amerika. Deres blade stråler om efteråret i forskellige røde nuancer. Frynse-eg er fra Syd-Europa og Lille-Asien. Den har fået navn efter sin frugt, idet skålen, som sidder omkring det nederste af agernet, bærer en masse lange skæl (frynser).

Især i parkens nordlige del vokser mange birke-træer. Disse træer kendes let på barken, som altid er mere eller mindre hvid. Andre træer, som også findes i relativt stort antal, er ask, lind, ahorn og forskellige popler. Desuden rummer parken flere grupper af hestekastanier.

Bevæger vi os sydpå finder vi adskillige grupper af lærketræer. Lærk adskiller sig fra flertallet af nåletræer ved at tabe nålene om vinteren. Andre nåletræer som østrigsk fyr, skovfyr, omorikagran og taks er også at finde. Mange af de nåletræer, som findes i Københavns parker, er plantet i 1940-erne og 1950-erne, idet man netop i disse årtier for alvor blev opmærksom på betydningen af en varieret beplantning.



Vigerslevparkens historie

Vigerslevparken er anlagt på de fugtige engarealer langs Damhusåen, som i sin tid var en del af landsbyen Vigerslev's marker. Landsbyen hed tidligere Vigarsløv – opkaldt efter manden Vigar, der som den første byggede en gård i området ca. 400 e. kr. Helt frem til ca. 1800 var Vigarsløv's beboere fæstebønder, som måtte betale afgift til områdets egentlige ejer. Denne var først Biskop Absalon, senere bispesædet i Roskilde og til sidst flere generationer af konger.

De fleste af gårdene eksisterede frem til omkring 1900. I 1901 blev Vigerslev en del af København, og gradvist blev landsbyen en del af hovedstaden. Vi kan dog stadig blive mindet om områdets landlige fortid. Nogle af de veje, som støder op til eller gennemskærer Vigerslevparken, er nemlig opkaldt efter tidligere gårde f.eks. Hanstedgård, Skyttegård og Landlystgård.

Efter 1901 steg indbyggertallet og stadigt flere arealer i Vigerslev blev bebygget. Dermed opstod også behovet for grønne rekreative arealer. I 1917 blev Københavns Kommune ejer af de arealer, som i dag udgør Vigerslevparkens nordligste del mellem Roskildevej og jernbanen. Betingelsen for at kommunen fik arealerne var, at disse for altid skulle bruges til offentlig park, sportsplads eller lignende. Der kom dog til at gå 12 år før arealerne blev anlagt som park.

Det næste afsnit af Vigerslevparken blev anlagt i årene 1941-44. Det omfattede strækningen fra jernbanen og næsten ned til Gammel Køge Landevej samt et mindre areal vest for Damhusåen. Dette vestlige areal var Københavns Kommune blevet ejer af ved at indgå en overenskomst med ejeren af Risbjerggård. Ifølge denne skulle arealet bruges til parkformål, og således er Københavns Kommune blevet ejer af et lille parkareal, som ligger i Hvidovre Kommune.

Endelig i 1961-63 fik Vigerslevparken det omfang, som vi kender i dag. I disse år blev parken ført videre hen over det areal, hvor den tidligere Flaskekro havde ligget ved Gammel Køge Landevej. Gennem årene har parken ikke ændret sig væsentligt. Den består nu som dengang af store plæner, langstrakte buskads og masser af træer.



Vigerslevvejs sydligste del mod Gl. Køge Landevej. Til højre ses arealer, som blev til Vigerslevparken. Maj 1942.

Plænerne bruges flittigt til boldspil og hundeluftning, og om sommeren giver de også rig mulighed for solbadning. For de mindre børn findes der i alt 3 legepladser og et legested jævnt fordelt fra nord til syd.

Den lange hæk, der tidligere adskilte den egentlige park fra Damhusåen, er nu fjernet på flere strækninger. Det har selvfølgelig medført et større behov for at holde et vågent øje med de mindre børn. Men det har samtidig »bragt vandet ind i parken« og givet flere muligheder for spændende oplevelser og jagttagelser.

Den besøgende kan i den nordligste del af Vigerslevparken næppe undgå at bemærke de ældre bygninger ved Roskildevej. De rummede tidligere Valby Vandværk, som blev opført i 1890'erne. Vandværket fik vand fra borerer på de nærliggende arealer. Da Vigerslev og Valby i 1901 blev en del af Københavns Kommune indgik også vandværket i kommunes vandforsyning, hvor det bidrog med vand frem til 1980. I dag har Vandværkstedet til huse i bygningerne og det omliggende areal. Det er et aktivitetssted for børn, hvor der formidles viden om vand i alle dets aspekter. På Vandværkstedets udendørsarealer findes stadig vandboringer, som atter kan tages i brug, hvis der skulle opstå en nødsituation.

Praktiske oplysninger

Adgangsforhold

Mange veje og stier fører til parken (se kortet).

Transport

Offentlige busser til bl.a. Roskildevej, Vigerslevvej og Gammel Køge Landevej – nærmere oplysninger i HUR Kundecenter tlf. 3613 1415 og på www.rejseplanen.dk.

Åbningstider

Parken er åben hele døgnet.

Færdsel i parken

-  Hunde skal holdes i snor undtagen i fritløbsområdet og i hundegårdene.
-  Cykelstier findes (se kortet).
-  Fiskeri i Damhusåen er ikke tilladt.
-  Sejlads på Damhusåen er ikke tilladt.

Faciliteter

Parkens griller kan frit benyttes. Arealer i parken kan lånes til arrangementer. Henvendelse om lån skal ske til Vej & Park, tlf. 3366 3500.

